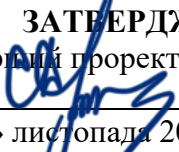

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

Сергій ОМЕЛЬЧУК
«17» листопада 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
АСПІРАНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ**

Освітня програма Історія та археологія
Спеціальність 032 Історія та археологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)
Факультет психології, історії та соціології
Кафедра історії, археології та методики викладання
Курс II

Івано-Франківськ 2025/2026

Програму розроблено:

1. **Черемісін Олександр Вікторович**, професор кафедри історії, археології та методики викладання, доктор історичних наук, професор

Програму розроблено на основі освітньо-наукової програми Історія та археологія третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, затвердженої наказом ректора ХДУ № 270-Д від 29 червня 2023 р.

Деканеса факультету Ірина ШАПОШНИКОВА

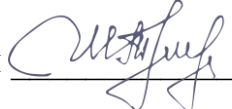
Затверджено на засіданні кафедри історії, археології та методики викладання

Протокол № 2 від 22 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри Наталя КУЗОВОВА

Схвалено науково-методичною радою факультету

Протокол № 2 від « 16 » вересня 2025 р.

Голова ради Тетяна ШВЕЦЬ

Завідувачка відділу

Аспірантури та докторантури Лідія БОНДАРЕНКО

ВСТУП

(загальна інформація про практику, коротка анотація, термін практик)

Практична підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які навчаються у Херсонському державному університеті, здійснюється шляхом проходження ними практики в закладі освіти, на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними закладами договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку.

Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням академічної доброчесності учасників освітнього процесу Херсонського державного університету.

Науково-педагогічна практика здобувачів II курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти відбувається у II семестрі термін – 4 тижні на базі закладів вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій. Розрахована науково-педагогічна практика на 3 кредити ECTS /90 годин.

Структура практичної підготовки

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів ECTS	Форма контролю	Опис, мета
ОК 6	Аспірантська практика	3	диф. залік	Формування вмінь організувати освітній процес і викладання історичних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасних закладів вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення та здійснення наукового дослідження в галузі історії, зокрема, регіональної історії України

Графік практичної підготовки

Курс	Семестр	Вид практики	Тривалість	База практик	Відповідальний підрозділ
2	4	Аспірантська	4 тижні 13.04.2026 р. – 08.05.2026 р.	заклади вищої освіти	кафедра історії, археології та методики викладання

1. Мета, основні завдання та формат практики

Мета практики: Формування вмінь організовувати освітній процес і викладання історичних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасних закладів вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення та здійснення наукового дослідження в галузі історії, зокрема, регіональної історії України.

Основні завдання практики:

- отримання практичного досвіду оперувати передовими концептуальними та методологічними знаннями з історії, історіографії, археології та на межі предметних галузей, дослідницькими навичками і методами, достатніх для проведення самостійних наукових досліджень та здійснення професійної (викладацької) діяльності;
- отримання практичного досвіду презентувати та обговорювати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземними мовами, кваліфіковано відобразити результати досліджень у наукових публікаціях, ефективно взаємодіяти з науковою спільнотою, в тому числі міжнародною, з дотриманням норм академічної доброчесності;
- отримання практичного досвіду організовувати освітній процес і викладання історичних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасних закладів вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення.

Формат проведення практики: дистанційний (на платформі ZOOM з обов'язковою автентифікацією й фіксацією всіх заходів; передбачено

використання системи дистанційного навчання KSU-online для підтримки навчального процесу та організації дистанційної освіти). Можливе проходження практики в очному та змішаному форматах

2. Програмні результати навчання та компетентності

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК (СК)	ПРН
ОК 6	Аспірантська практика	ЗК 05–09	ФК 01-09	<p>ПРН 01. Має та вільно оперує передовими концептуальними та методологічними знаннями з історії, історіографії, археології та на межі предметних галузей, дослідницькими навичками і методами, достатніх для проведення самостійних наукових досліджень та здійснення професійної (викладацької) діяльності.</p> <p>ПРН 02. Вміє планувати та формувати методику проведення власного наукового дослідження для отримання якісно нових знань, компетентно вирішувати професійні питання усіх етапів і складових процесу наукового дослідження.</p> <p>ПРН 03. Знає традиційні та актуальні історичні та історіографічні факти, концепції, школи, фундаментальні праці, глибоко розуміє теоретичні та практичні проблеми історичної науки, здійснює авторитетний огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів.</p> <p>ПРН 04. Знає та професійно застосовує навички пошуку та аналізу архівних джерел для здійснення власного наукового дослідження, спираючись на базові принципи архівознавства.</p> <p>ПРН 05. Вільно презентує та обговорює результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземними мовами, кваліфіковано відображає результати досліджень у наукових публікаціях, ефективно взаємодіє з науковою спільнотою, в тому числі міжнародною, з дотриманням норм академічної доброчесності.</p> <p>ПРН 06. Вміє визначати та інтерпретувати традиційні та новітні джерела, з інтелектуальної історії, як носіїв відомостей про процес творчості, продукування ідей, теорій, створення наукових праць, творів літератури, мистецтва, архітектури, формування суспільно-політичної і релігійної думки.</p> <p>ПРН 07. Співвідносить міфологічне, релігійне та наукове в теоретико-методологічному інструментарії історичного пізнання.</p> <p>ПРН 08. Демонструє здатність до використання спеціальних історичних дисципліни як інструментарію для дослідження української історії.</p>

				<p>ПРН 09. Демонструє здатність організувати освітній процес і викладання історичних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасних закладів вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення.</p> <p>ПРН. 10. Має навички застосовувати інформаційні технології для обробки, аналізу та представлення результатів досліджень.</p> <p>ПРН 11. Демонструє здатність до саморозвитку і самоорганізації евристичної та наукової роботи, критичної самоперевірки повноти та відповідності матеріалів дослідження встановленими законодавством України вимогам.</p>
--	--	--	--	--

3. Програма практики

Зміст і оцінювання практики

№	Назва робіт/завдань	Форма звітності (таблиці, графіки, фото-, відео, презентації тощо)	Кількість балів за виконання робіт/завдань (max)
1	2	3	4
1.	Наукова практика: <ul style="list-style-type: none">- підготовка статті/тез/доповіді для участі в конференції за темою дослідження;- збір матеріалів та проведення досліджень	Текст статті/тез/доповіді для участі в конференції за темою дослідження Звіт-самоаналіз результатів апробації дослідження	20
2.	Викладацька практика: <ul style="list-style-type: none">- відвідування лекцій, семінарських занять викладачів;- планування, розробка та проведення лекційних та семінарських занять, розробка силябусу	Аналіз заняття викладача – 1; Конспект лекцій – 2, семінарів – 2. Розробка силябусу – 1	30
3.	Загальне оформлення та ведення звіту про результати практики, презентація результатів практики, захист практики	Звіт про проходження практики	50
Загальна кількість балів			100

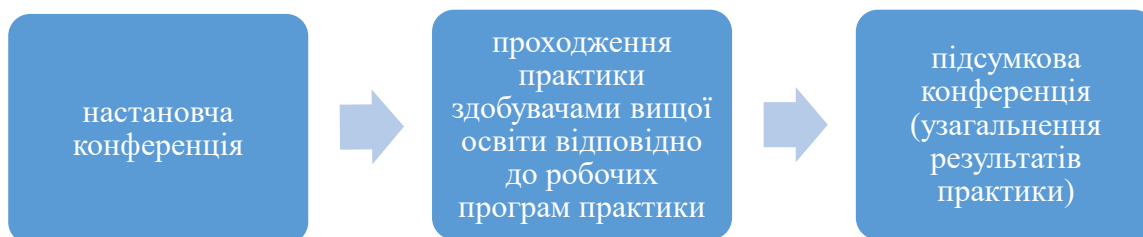
Примітки:

Загальна кількість балів:

-100 балів відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (наказ 07.09.2020 № 803-Д)

4. Організація проведення практики

Практика включає три етапи.

На першому етапі практики проводиться настановна конференція, на якій:

- завідувач кафедри та керівники розкривають мету та основні завдання практики, знайомлять здобувачів з базами практики, порядком проходження практики, видами робіт, порядком оцінювання, оформлення звітної документації та процедурою контрольного заходу.

На початку практики здобувачі вищої освіти повинні отримати інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів.

Методи навчання

У процесі практичної підготовки використовуються такі методи навчання:

- словесні методи: презентація, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, виконання ситуаційних вправ та обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрація;
- практичні методи: розв'язання практичних та аналітичних завдань, метод проектування, виконання індивідуальних завдань, тренінг тощо.

5. Методичні рекомендації

Досягнення поставленої мети і завдань практики передбачає оволодіння здобувачами відповідними методиками, практичне ознайомлення з формами їх застосування, що становлять зміст діяльності здобувача-практиканта як майбутнього науковця історика та археолога.

Під час проходження практики здобувачі повинні виконати завдання практики з фаху, які включають:

- ознайомлення з плануванням та організацією викладача на базі практики;
- вивчення позитивних практик та досвіду викладача на базі практики;

- проведення пробних та залікових уроків та виховних заходів на базі практики;
- збір матеріалів та проведення досліджень за темою дослідження.

Під час проходження практики практикант повинен:

- підготувати статті/тез/доповіді для участі в конференції за темою дослідження
- підготувати аналіз заняття (лекційне / семінарське) викладача (дод. 3);
- провести 2 пробні заняття з фаху;
- провести 2 залікові заняття з фаху (дод. 4, 5);
- розробити силабус навчальної дисципліни / освітньої компоненти;
- взяти участь в обговоренні занять, проведених під час практики іншими здобувачами;
- виконати індивідуальне завдання, пов'язане зі збором матеріалів та проведенням досліджень за темою дослідження.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань, що виконують практиканти:

- розробка заняття за темою дослідження;
- розробка дидактичних матеріалів до заняття.
- оформлення звіту про результати практики.

6. Система та критерії оцінювання, формування підсумкової оцінки.

За результатами виконання завдань практики та успішного захисту здобувач отримує **підсумкову оцінку**.

Практика оцінюється окремо за національною, 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС.

Сума балів /Localgrade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/Nationalgrade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно

60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Підсумкова оцінка з практики нараховується за накопичувальним принципом і є сумою таких компонентів:

Рекомендований розподіл балів за результатами проходження практики

Зміст завдання	Кількість балів
Поточний контроль	50
Наукова практика: - підготовка статті/тез/доповіді для участі в конференції за темою дослідження; - збір матеріалів та проведення досліджень	0-20
Викладацька практика: - відвідування лекцій, семінарських занять викладачів; - планування, розробка та проведення лекційних та семінарських занять, розробка силабусу	0-20
Вивчення позитивних практик та досвіду викладачів на базі практики, Виконання індивідуального завдання	0-10
Підсумковий контроль	50
Ведення звіту про проходження практики	0-10
Захист звіту	0-25
Відповіді на запитання	0-15

Критерії оцінювання запланованих завдань

Тип завдань	Зміст завдань	Кількість балів
Наукові	підготовка статті/тез/доповіді для участі в конференції за темою дослідження	15
	збір матеріалів та проведення досліджень	5
Викладацькі	планування, розробка та проведення лекційних та семінарських занять	15

	розробка силабусу навчальної дисципліни / освітньої компоненти	5
Індивідуальні	аналіз заняття (лекційне / семінарське) викладача	5
	виконання індивідуального завдання	5
Підсумковий контроль		50
Ведення звіту про проходження практики		0-10
Захист звіту		0-25
Відповіді на запитання		0-15
Загальна оцінка		100

Здобувач має право оскаржити організацію та результати проходження практики відповідно Порядку оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у ХДУ (наказ від 07.09.2020 № 802-Д), розміщеного за покликанням:

<https://www.kspu.edu/Legislation/educationalprocessdocs.aspx>

7. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Звітні документи акуратно оформлюються і подаються керівнику практики на наступний робочий день після завершення практики. Звітна документація перевіряється, затверджується та оцінюється керівником практики.

Звіт про практику формується із таких документів:

1. Щоденник практики (дод.1).
2. Звіт про проходження практики (дод.2).
3. Текст статті/тез/доповіді для участі в конференції за темою дослідження.
4. Звіту-самоаналізу результатів апробації дослідження.
5. Аналіз заняття викладача (дод.3).
6. Конспект лекції/семінару (дод.4, 5).
7. Розробка силабусу.

8. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Підведення підсумків та узагальнення результатів практики відбувається на підсумковій конференції (на платформі ZOOM з автентифікацією здобувачів) за участі наукових керівників, гаранта ОНП, завідувача кафедри, представників відділу аспірантури та докторантури.

9. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

(навчально-методичні видання)

1. Закон України «Про вищу освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (наказ МОН від 29.04.2020 р. № 575) (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/05/2020-zatverd-standart-032-b.pdf>).
3. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
4. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>
5. Загальні політики використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті. Івано-Франківськ, 2023. <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx?id=00653012-555c-46b2-bb64-05ba9bf26773>
6. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>, <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>

7. Carol A. Chrestensen & Carolyn D. Baker (2002) Pedagogy, observation and the construction of learning disabilities, *Pedagogy, Culture & Society*, 10:1, 73-93, DOI: 10.1080/14681360200200128.
8. Collingwood, R. G. (2020). *Essays in the Philosophy of History*. Read Books Ltd. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14681360200200128>
9. Іванюк, І.В., Гриньова, М.В. (2021). Готовність педагогів до використання інтерактивних методів навчання під час запровадження громадянської парламентської освіти. *Актуальні проблеми в системі освіти: заклад загальної середньої освіти – довузівська підготовка – вища заклад освіти*, 1. С. 143-146.
10. Лях С. Р. Методологія історії: класика і практика : навчальний посібник. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 130 с.
11. Стельмах С.П. МЕТОДОЛОГІЯ ІСТОРІЇ, методологія історичної науки [Електронний ресурс] // *Енциклопедія історії України: Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України*. Режим доступу: URL: http://www.history.org.ua/?termin=Metodologiya_istorii
12. *Херсонщина: від найдавніших часів до сьогодення. Навчально-методичний посібник для вищих та загальноосвітніх навчальних закладів / Цибуленко Л.О., Водотика С.Г., Батенко Г.В., Кузовова Н.М., Павленко В.Я., Цибуленко Г.В. Херсон, 2017. –416 с.*

Інформаційні електронні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України / <http://mon.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт Херсонського державного університету <http://www.kspu.edu/>
3. Електронний репозитарій Херсонського державного університету. Режим доступу:

https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Resource_2017/Digital_resources_2017/eKhSUIR_2017.aspx

4. Електронна бібліотека Академії педагогічних наук НАН України. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/>

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(П.І.П.)

(Назва кафедри, на якій проходить практику)

У період з _____ по _____

Місце практики _____

Керівник _____

(П.І.П., посада, вчене звання, науковий ступінь)

Дата	Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання

Підпис аспіранта _____

Підпис керівника _____

Факультет _____
Кафедра _____

**Звіт
про проходження практики**

(П.І.П. аспіранта)

(П.І.П. керівника)

За період практики було виконано таку роботу:

Навчальна робота

№	Тема лекції / практичного заняття, на якому був присутнім практикант	П.І.Б. викладача або іншого практиканта, який проводив заняття	Факультет, курс, група	Дата	Підпис керівника

№	Тема лекції / практичного заняття, які провів практикант	Факультет, курс, група	Бали	Дата	Підпис керівника

Методична робота Організаційна робота

Рекомендації по вдосконаленню організації та проведення практики

1. Позитивні моменти в організації та змісті практики.
2. Негативні моменти в організації та змісті практики.
3. Пропозиції щодо удосконалення організації та змісту практики.

Дата _____ Підпис аспіранта _____

Підпис керівника _____

Затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від _____

Схема аналізу відвіданої лекції

У відповідності з розкладом 202_р. відвідано лекцію з предмету

Тема

П.І.Б. викладача

Спеціальність Курс

Група Кількість осіб Присутні

Зміст лекції: науковість, відповідність сучасному рівню розвитку науки. Ідейна спрямованість – відбір змісту матеріалу, що викладається, висвітлення його з певних філософських позицій, визначення головних ідей світосприймального характеру, питання методології науки, зіставлення різноманітних концепцій. Активізація мислення, висунення проблемних питань, показ суперечностей упродовж лекції, ознайомлення з історією наукового пошуку, визначення проблем для значущості матеріалу та його застосування в майбутній спеціальності – професійна спрямованість. Наявність матеріалу, якого немає в підручниках. Пояснення найбільш складних питань. Наявність завдань для самостійного відпрацювання матеріалу, зв'язків із попередніми лекціями, розділами курсу, внутрішньопредметних та міжпредметних зв'язків .

Науковий характер лекції. Влучність розкриття теоретичних положень, категорій, визначень.

Зв'язок теоретичного матеріалу з досягненнями практики педагогічної роботи. Популяризація досягнень вітчизняної науки, передового досвіду педагогічної роботи

Методика читання лекцій: чітка структура лекції, логіка викладу, повідомлення літератури до теми або до всього курсу. Доступність, аргументованість. Виокремлення головного у матеріалі та висновках. Використання деяких прийомів закріплення – повторення, запитання на перевірку розуміння, засвоєння, підведення підсумків .

Практична спрямованість: орієнтація на зміст і завдання практичних занять з даної теми.

Точність, визначення завдань і термінів їх виконання

Завдання для самостійної роботи студентів: їх наявність, влучність, доцільність, творчий характер, повідомлення термінів і форми перевірки знань

Керівництво роботою здобувачів: допомога у веденні записів (зміна темпу: уповільнений темп за умов важливості виділення матеріалу), використання прийомів підтримки уваги – цікаві приклади, риторичні запитання, жарти і т. ін. Спонування до запитань з боку здобувачів

Особистість лектора. Знання предмету. Емоційність, мовленнєві характеристики (чіткість, легкість голосу, вдале інтонування, голосність, тональність, дикція). Якість, забарвленість, грамотність мовлення. Стыль викладання (точність визначень, формулювань, демократичність, володіння аудиторією, дисципліна). Зовнішній вигляд. Уміння триматися перед аудиторією. Уміння бачити та відчувати аудиторію, установлювати з нею контакт .

Рівень технічного забезпечення. Використання ТЗН (у разі необхідності), застосування лектором опорних матеріалів (текст, конспект, окремі записи, відсутність опорних записів тощо).

Оцінка ефективності проведеної лекції. Інформаційна цінність лекції. Виховний вплив. Досягнення дидактичних цілей. Побаження та зауваження

Рецензент

(Підпис) (Прізвище, ініціали)

План-конспект лекції

Вид лекції:

Дидактичні цілі:

Навчальні:

Розвиваючі:

Виховні:

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки (дати перелік дисциплін, що передували вивченню курсу, і створили навчальні засади для даної теми, перелічити дисципліни, які будуть вивчатися в майбутньому, і для яких матеріали даної лекції стануть базовими)

Навчально-методичне забезпечення лекції:

Наочність:

(перелік наочних засобів, що планується застосувати)

Технічні засоби навчання:

План лекції:

- 1.
- 2.
- 3.

Рекомендована література:

(повна назва джерел із зазначенням сторінок)

Далі викладається «текст лекції» відповідно до плану із зазначенням пунктів та їх формулюванням з орієнтацією на охарактеризовану нижче структуру:

I. Вступна частина (до 10 хв.):

- привітання викладача із студентами, встановлення контакту з аудиторією;
- повідомлення теми лекції, позитивна мотивація її вивчення;
 - визначення місця і ролі теми лекції в системі знань з відповідного предмета та в цілому в педагогіці;
- встановлення зв'язку з раніше вивченим матеріалом;
 - повідомлення студентам плану лекції та характеристика рекомендованої літератури.

II. Основна частина (до 65 хв.):

- висвітлення кожного питання за планом лекції;
- встановлення логічного зв'язку між питаннями плану;
- встановлення зворотних зв'язків з аудиторією;
- встановлення міжпредметних зв'язків;
- акцентуація уваги на основні категорії та поняття теми, їх визначення;
 - встановлення зв'язку теорії з практикою, навчання з життям та та майбутньою

професійною діяльністю студентів.

III. Заключна частина (до 5 хв.):

узагальнення та систематизація, висновки з викладеного матеріалу.

Додаток 5

План-конспект семінарського заняття

Дата проведення:

Місце проведення (факультет, аудиторія):

Тривалість проведення:

Група:

Дидактичні цілі:

Навчальні:

Розвиваючі:

Виховні:

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки:

Навчально-методичне забезпечення семінарського заняття:

Наочність:

(перелік наочних засобів, що планується застосувати)

Технічні засоби навчання:

План семінарського заняття:

- 1.
- 2.
- 3.

1. Рекомендована література:

(повна назва джерел із зазначенням сторінок)

Далі викладається «хід заняття» відповідно до плану із зазначенням пунктів та їх формулюванням з орієнтацією на охарактеризовану нижче структуру:

I. ОРГАНІЗАЦІЙНА ЧАСТИНА (до 5-ти хв.):

- привітання викладача із студентами;
- виявлення відсутніх;
- перевірка готовності групи до заняття.

II. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МОТИВАЦІЯ І СТИМУЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ (до 5-ти хв.):

- повідомлення теми та мети заняття;
- позитивна мотивація вивчення теми (проведення бесіди щодо мотивації та професійної спрямованості та значущості теми);
- нагадування плану заняття (теоретичні та практичні завдання, запитання).

III. ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ (до 65-ти хв.):

- відповідно до плану обговорюються питання семінару (виклад матеріалу, який підлягає обговоренню і засвоєнню студентами).

IV. ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ (1-2 хв.).

V. Узагальнення та систематизація (підбиття підсумків) семінарського заняття (до 5-ти хв.).

VI. Повідомлення домашнього завдання (до 5-ти хв.)